

Resultaten

Coronapeiling 3: onderzoek naar de impact van de uitbraak van het coronavirus op het welzijn van inwoners van de regio Noord- en Oost-Gelderland (Peiling 3, 16-23 juni 2020)

Over de coronapeilingen van GGD Noord- en Oost-Gelderland

Nederland is al enkele maanden in de ban van het coronavirus. De uitbraak heeft grote gevolgen voor het dagelijks leven van de bevolking. GGD Noord- en Oost-Gelderland onderzoekt wat de impact is, ook nu de maatregelen enigszins versoepeld zijn.

De GGD houdt sinds maart 2020 regelmatig coronapeilingen. Er worden vragenlijsten onder volwassenen uitgezet via het GGD-panel, de sociale media en de regionale pers. De eerste peiling is gehouden van 23-29 maart, de tweede peiling van 23 april-3 mei en de derde peiling van 16-23 juni. Dit rapport beschrijft de resultaten van de derde peiling.

In mei heeft GGD Noord- en Oost-Gelderland een Coronapeiling Jeugd gehouden. De resultaten vindt u [hier](#).

Ruim 2500 deelnemers

Aan de derde peiling hebben 2517 volwassenen (18+) meegedaan. Er is gewogen naar geslacht, leeftijdsgroep (18-45 jaar; 45-64 jaar; 65+) en subregio (Achterhoek, Midden-IJssel/Oost-Veluwe en Noord-Veluwe). Ten aanzien van deze kenmerken zijn de uitkomsten representatief voor de hele bevolking van de regio Noord- en Oost-Gelderland.

Het leven gaat weer zo normaal mogelijk door

89% van de mensen geeft aan zo normaal mogelijk door te gaan met het leven. Dit percentage is nog iets hoger dan in april (85%) en aanzienlijk hoger dan in maart (78%). Ook zien we dat meer mensen aangeven dat hun werk gewoon doorgaat (76% vs. 51% in maart) en dat minder mensen nu (vooral) vanuit huis werken (31% vs. 39% in maart).

"Mooi huis, financieel in orde, weinig gezondheidsklachten, sporten kan weer. Ik ben niet zo van de sociale contacten, dus die mis ik ook niet."

"Langzaamaan kunnen we weer een normaler leven leiden."

"Ondanks de beperkingen kan ik toch de dingen doen ik wil. Ik heb werk en geen financiële zorgen."

De meeste kinderen gaan nu weer naar school of de opvang. Acht op de tien ouders zijn hier positief over. Ouders van kinderen onder de 12 jaar zijn vaker positief dan ouders van kinderen tussen 12 en 18 jaar oud.

Mensen met een eigen bedrijf gaan er relatief vaak op achteruit

De uitbraak van het coronavirus heeft ook invloed op de werk- en financiële situatie van mensen: 8% is door 'corona' zijn/haar werk geheel of gedeeltelijk kwijtgeraakt. 5% maakt zich zorgen over zijn/haar werk in de toekomst en 13% geeft aan dat zijn/haar financiële situatie is verslechterd. Van de mensen met een eigen bedrijf of die werkzaam zijn als zzp-er geeft maar liefst 41% aan dat hun financiële situatie is verslechterd. Van hen is 35% zijn/haar werk geheel of gedeeltelijk kwijtgeraakt.

Angst en bezorgdheid nemen verder af

Nu het aantal ziekenhuisopnamen en de sterfte door het coronavirus afneemt, zien we ook dat de angst onder de bevolking minder wordt. In juni gaf 15% van de mensen aan bang te zijn door de situatie rondom corona. In april en maart was dit nog 20% resp. 38%. Vrouwen en mensen die in de risicogroep zitten (vanwege een chronische aandoening en/of leeftijd (70+)) zijn relatief vaker angstig.

Ook de bezorgdheid neemt af. In juni gaf 43% aan bezorgd te zijn. Dit percentage is ook lager dan in april (56%) en maart (76%). Mensen die bezorgd zijn, hebben (nog steeds) vooral zorgen over de gezondheid van naasten (72%), maar nu ook over de komst van een mogelijke tweede coronagolf (66%). Ook zien we dat ruim de helft (van de mensen die bezorgd zijn) zich zorgen maakt, omdat anderen zich niet aan de anderhalve meter afstand houden.

"Het gemak waarmee mensen, jong en oud, net doen alsof er niets aan de hand is, alsof ze van een andere planeet komen."

"Bezorgd om alle angst die er heerst en de onwaarheden die verkondigd worden, zoals mondkapjes dragen, afstand houden, er komt een tweede golf...Ik ben wel klaar met al die onzin."

Welbevinden lijkt te verbeteren maar sociale contacten worden nog steeds gemist

Het gemiddelde rapportcijfer dat mensen hun leven geven, is in juni een 7,4. Dit is hoger dan in maart en april (7,1). Mensen die alleen wonen, scoren het laagst: zij geven hun leven gemiddeld een 7,0, terwijl mensen die samen met een of meer anderen wonen gemiddeld op een 7,5 uitkomen. De meeste mensen die een onvoldoende geven, noemen als oorzaak dat ze last hebben van de huidige maatregelen.

"De Coronacrisis en de bijkomende effecten zoals thuisonderwijs en financiële gevolgen hebben veel effect op mijn mentale toestand in negatieve zin."

Veel mensen die een voldoende rapportcijfer hebben gegeven, noemen de goede gezondheid (van zichzelf en naasten) vaak als reden hiervoor.

"De gezondheid van mijn vrienden, familie en van mezelf is goed. Ik heb een leuke baan, met mijn kinderen gaat het goed."

Nog steeds missen veel mensen het afspreken met familie en vrienden, al zien we wel dat dit percentage afneemt (70% vs. 83% in april). Ook zijn er in juni minder mensen die zich vervelen (19% vs. 25% in april). De groep mensen die zich eenzaam voelt, blijft met 18% even hoog als in de maanden maart en april. Verder zien we dat 7 op de 10 mensen lichamelijk contact mist.

Ondanks de versoepeling van de maatregelen gaat een aanzienlijke groep mensen nog steeds minder snel naar de huisarts, het ziekenhuis of een andere zorgverlener met gezondheidsklachten. Dit percentage neemt wel af (31% in juni vs. 39% in april).

Gevoel van saamhorigheid in de samenleving neemt na sterke stijging weer af

In het begin van de uitbraak van het coronavirus zagen we een sterke toename van het gevoel van saamhorigheid. In maart en april ervoer 65% resp. 62% meer saamhorigheid in de samenleving dan voor de coronacrisis. Dit percentage is in juni aanzienlijk gedaald, nog slechts 39% ervaart dit zo. Mensen die in de zorg werken, ervaren vaker een gevoel van saamhorigheid (44%) dan mensen die niet in de zorg werken (35%). Ongeveer een op de drie mensen doet in de coronatijd vaker iets voor een ander die juist nu hulp nodig heeft.

Het percentage mensen dat meer tijd neemt voor reflectie en bezinning is gelijk gebleven in de coronatijd en schommelt nog steeds rond 40%. Dit geldt vaker voor vrouwen en minder vaak voor de jongste leeftijdsgroep (18-45 jaar).

Negatieve invloed op leefstijl lijkt niet door te zetten

In de eerste twee peilingen zagen we dat het leven in coronatijd een negatieve invloed heeft op de leefstijl. Er wordt minder bewogen, minder goed geslapen, minder gezond gegeten, meer alcohol gedronken en meer gerookt dan voor de coronatijd. Ook in de derde peiling zien we dat er mensen zijn die ongezonder zijn gaan leven, maar we zien dat deze groepen kleiner worden. Dit geldt echter niet voor het drinken van alcohol. Er zijn in juni meer mensen die aangeven in de coronatijd meer alcohol te drinken dan in maart (15% vs. 7%). Voor alle genoemde leefstijlfactoren geldt dat de jongste leeftijdsgroep (18-45 jaar) slechter scoort dan de twee oudere leeftijdsgroepen. Een uitzondering hierop betreft het bewegen: juist meer 65-plussers zijn in de coronatijd minder gaan bewegen.

Het leven in coronatijd laat ook positieve effecten zien. 31% van de mensen heeft in de huidige periode meer tijd voor ontspanning dan daarvoor, terwijl slechts 15% daar nu minder tijd voor heeft.

Veel vakantieplannen zijn gewijzigd

Sinds 15 juni is het mogelijk om op vakantie te gaan naar veel landen binnen de Europese Unie (EU) of de Schengenzone. Ruim een derde van de respondenten staat hier negatief tegenover. Zij geven bijvoorbeeld aan bang te zijn voor een tweede coronagolf, vinden het te snel of vinden het beter dat mensen nu in Nederland blijven. Iets minder dan een derde is juist positief over de verruiming van de vakantiemogelijkheden binnen Europa. Zij geven aan dat het goed is om de gelegenheid te krijgen om uit te rusten en te ontspannen en dat het moet kunnen als iedereen zich aan de maatregelen blijft houden.

34% van de respondenten heeft zijn/haar vakantieplannen voor deze zomer gewijzigd. Ongeveer 40% van hen heeft besloten thuis te blijven en 40% heeft de keuze gemaakt om in Nederland te blijven in plaats van naar het buitenland te gaan.

16% van alle respondenten heeft de vakantieplannen niet gewijzigd. Iets meer dan de helft van hen gaat op vakantie naar het buitenland, terwijl de rest in Nederland blijft.

21% weet nog niet wat hij/zij deze vakantie gaat doen en 22% was voor de virusuitbraak al niet van plan op vakantie te gaan.

"We blijven thuis. Hooguit misschien een paar dagen weg. Maar we zijn voorzichtig en willen niet te ver vooruitkijken."

"Kroatië is geannuleerd. Verder gaan we het nog zien. Misschien gaan we nog naar Duitsland of we blijven thuis en maken fietstochten en zwemmen in ons zwembadje."

Draagvlak voor de maatregelen neemt af

Ruim tweederde van de respondenten vindt dat de Nederlandse overheid voldoende maatregelen neemt om de verspreiding van het coronavirus te voorkomen. Bijna een kwart vindt dat er teveel maatregelen worden genomen en 8% vindt dat er te weinig maatregelen zijn.

25% vindt alle maatregelen die worden genomen overdreven. Dat is bijna een verdubbeling ten opzichte van de peiling van eind april (13%) en ruim 3,5 keer zoveel als in maart (7%). Mensen uit de jongste leeftijdsgroep (18-45 jaar) vinden de maatregelen vaker overdreven (32%) dan 65-plussers (18%).

"Ik houd me aan de maatregelen maar raak hierover steeds meer in discussie met familie en partner die dit meer loslaten, dat is in het contact erg belemmerend."

"Ik ervaar deze maatregelen als overtrokken! Het 'nieuwe normaal' beschouw ik als het 'nieuwe abnormaal!'"

Veel mensen houden zich aan de maatregelen, maar we zien wel dat het lastiger wordt. In juni geeft nog 47% van de respondenten aan dat het hen (zeer) goed lukt om 1,5 meter afstand te houden, terwijl dit in maart en april nog boven de 70% lag. Ook lijken mensen minder vaak hun handen te wassen en te hoesten en niezen in de elleboog. (Zie tabel 1).

Tabel 1: % respondentent dat aangeeft dat het hen (zeer) goed lukt om zich aan onderstaande maatregelen te houden

	maart	april	juni
Was je handen vaak en zorgvuldig	-	80	66
Hoest en nies in je elleboog	-	82	74
Schud geen handen	-	98	94
Werk zoveel mogelijk thuis	60	-	56
Houd 1,5 meter afstand	74	72	47
Blijf thuis bij verkoudheid	80	83	79

- Geen gegevens

Weinig mensen met verkoudheidsklachten laten zich testen

Sinds 1 juni kan iedereen met verkoudheidsklachten zich laten testen op het coronavirus. Van de deelnemers aan de derde peiling (16-23 juni) gaf 11% aan nu of in de afgelopen twee weken verkoudheidsklachten te hebben (gehad). Slechts 1 op de 8 van hen heeft zich laten testen op het coronavirus.

Vrouwen met klachten hebben zich vaker laten testen dan mannen (17% vs. 6%). Daarnaast zien we een grotere testbereidheid bij zorgmedewerkers en bij mensen die iemand van nabij kennen die het coronavirus heeft (gehad). Drie op de tien mensen hebben zich niet laten testen omdat de klachten volgens hen te wijten zijn aan andere aandoeningen, zoals chronische verkoudheid, hooikoorts, bronchitis of COPD. Andere veel gehoorde redenen om niet te laten testen waren: de klachten zijn niet ernstig genoeg; ik denk dat het een normale verkoudheid is; ik vind testen onzin/niet nodig; de klachten waren snel weer over.

"Testen is nergens voor nodig. Ik ben verkouden en dit gaat ook wel weer over."

Bereidheid tot vaccineren het hoogst bij ouderen

In de vragenlijst is gevraagd of mensen denken dat ze zich laten vaccineren wanneer er een vaccin tegen het coronavirus wordt gevonden. Gemiddeld denkt 60% zich dan te laten vaccineren, 75% van de 65-plussers tegenover 50% van de mensen jonger dan 45 jaar. Ruim een op de tien mensen zegt zich niet te laten vaccineren. Veelgenoemde redenen hiervoor zijn: twijfels over werkzaamheid, bijwerkingen en veiligheid van het vaccin; belangrijker om te zorgen voor natuurlijke afweer; tegenstander zijn van vaccineren; het niet nodig vinden om zichzelf te laten vaccineren.

Voldoende informatie

Driekwart van de respondenten geeft aan voldoende informatie te krijgen over de situatie rondom de corona-uitbraak, 8% vindt het te weinig en 18% vindt de hoeveelheid informatie teveel. De meeste mensen halen hun informatie van televisie, radio en websites zoals NOS.nl.

Wie zijn de respondenten?

Voor dit onderzoek is een online vragenlijst voorgelegd aan het GGD-panel 'NOG Beter Weten'.

Daarnaast is de vragenlijst ook uitgezet via sociale media en de regionale pers.

Er hebben 2517 mensen meegedaan aan de derde peiling.

- 68% is vrouw, 32% is man
- 26% is 18 tot 45 jaar, 45% is 45 tot 65 jaar, 30% is 65-plus
- 9% is laagopgeleid, 46% middelbaar opgeleid en 45% hoogopgeleid
- 38% komt uit de regio Midden-IJssel/Oost-Veluwe, 36% uit de Achterhoek en 26% uit de Noord-Veluwe
- 84% woont in een meerpersoonshuishouden en 16% is alleenstaand

Er is gewogen naar geslacht, leeftijdsgroep en subregio. Ten aanzien van deze kenmerken zijn de uitkomsten representatief voor de hele bevolking van de regio Noord- en Oost-Gelderland.

Informatie en nuttige links

- ✓ Website [actuele informatie over het coronavirus van GGD NOG](#)
- ✓ [Actuele situatieschets COVID-19](#) Noord- en Oost-Gelderland
- ✓ [Coronadashboard Rijksoverheid](#)
- ✓ [Het nieuwe coronavirus en leefstijl](#). Website van het Loket Gezond leven (RIVM) met diverse leefstijladviezen
- ✓ Bij klachten: blijft thuis en laat je [testen](#) (Website Rijksoverheid)
- ✓ Op vakantie? Ga dan [wijs op reis](#) (Website Rijksoverheid)

GGD Noord- en Oost-Gelderland, 6 juli 2020
Team Advisering Publieke Gezondheid